СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 210. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 10. вересня, 1925. VOL. XXXIII. No. 210. Jersey City, N. J., Thursday, September 10. 1925. THREE CENTS

Америка не покидає пляну скликання розоружної конференції.

СВОМПСКОТ, Месечузетс, 8. вересня. — Хоча французький премієр міністрів Пенлеве заявив у Женеві, що Ліга Народів скличе в короткім часі межинародну конференцію для справи зменчення зоружень, американський уряд не закидає свого наміру скликати подібну конференцію до Америки.

Президент Кулидж, однак, уважає покищо таку конференцію за невчасну. Він не думає перешкаджати Лізі Народів скликати таку конференцію, і скличе свою лишень на випадок, якби Ліга не скликала своєї або якби скликала, а конференція не повелася.

Американський уряд не бувби від того, щоби закликати на конференцію представників Німеччини.

АРМІЯ ЗБИРАЄТЬСЯ СУДИТИ ПОЛКОВНИКА ЗА КРИТИКУ ВІЙСКА.

ВАШИНҐТОН, 8. вересня. — Ґенеральний штаб американської армії припоручив військовому судови покарати полковника Мичела, начальника летничої служби американської армії, за те, що він підносив публично остру критику проти заряду армії й фльоти. Визначений військовий суддя вже почав військове слідство проти Мичела.

Мичел від довшого вже часу виступав в американських ґазетах і місячниках з критикою військової орґанізації та заряду воєнної фльоти, виказуючи їх недостачі. Лишень вчора виступив він з публичною промовою, в котрій заявив, що будуча війна буде розіграна передовсім у воздусі, та що американська армія й фльота не підготовані до такої війни. На його думку, летнича служба повинна бути розділена від фльоти й армії та поставлена яко третий, самостійний відділ оборони краю.

СТРАЙКОЛОМИ ПРИВОЗЯТЬ КОРАБЛІ З ЕВРОПИ.

НЮ ЙОРК, 8. вересня. — Корабель Меджестик приїхав сюди нині з Савтгемптону зі залогою, зложеною зі самих страйколомів, які згодилися служити проти страйкуючих моряків. За страйколомів служать старі моряки, які вже давно покинули службу. Коли корабель приплив до порту, громада американських моряків зробила проти страйколомів демонстрацію.

БОЖЕВІЛЬНИЙ, ВИПУЩЕНИЙ НА СВОБОДУ, ДОПУСКАЄТЬСЯ ВБИВСТВА.

НЮ ЙОРК, 8. вересня. — Дня 29. серпня сього року випущено з дому для божевільних на Ворд'с Айленд у Ню Йорку 24-літного Степана Криновяка, що сидів там підозрілий яко хорий на божевілля, яке називають параноя. Випустили його на пробу, щоби переконатися, чи він потрафить жити серед людий як свобідна людина. Нині він уже найшовся на поліції, заарештований за вбивство людини.

Вбив він свого сусіда Адама Лукаського, 42-літного властителя крамниці мішаних товарів в Стейпелтоні, на Стетен Айленді. Полісмен арештував вбийника, як він сидів з револьвером у руці, коло тіла своєї жертви, лежачого на вулиці. Коли полісмен підійшов до нього, Криновяк віддав без спротиву револьвер полісменови та заявив, що він вбив Лукаського з пімсти за те, що сей сім літ тому назад ударив його матір буком по голові. Криновяк заарештував був тоді Лукаського, але суд звільнив арештованого від вини й кари. Сей присуд так обурив Криновяка, що він став думати про пімсту на оскорбителю матери. Серед думання над пімстою він почав проявляти признаки божевілля; його відставлено до дому божевільних, де він заховувався так примірно, що його випущено на волю. Увільнений він став думати знова як пімститися за кривду, зроблену його матери сім літ тому назад. Він купив собі револьвер і довго слідив за Лукаським, стараючися допасти його там, деби можна його вбити без нараження других людий. Нині й случилася його нагода.

Арештований уважає себе за злочинця, але поліція підозріває, що має до діла з божевільним.

ҐРІЗЬБА ВЕЛИКОГО БЕЗРОБІТТЯ В КРАВЕЦЬКІМ ПРОМИСЛІ.

НЮ ЙОРК, 8. вересня. — Через непорозуміння межи купцями а гуртівниками в кравецькім промислі доведе в найблизчу суботу до замкнення понад 900 кравецьких шап. Коло 25,000 кравецьких робітників стратить роботу, поки не скінчиться боротьба межи купцями а гуртівниками.

УБИЙСТВО ПРОГИБІЦІЙНОЇ ДІЯЧКИ.

СІДАР РЕПИДС, Айова, 8. вересня. — Нині в ночи невислiджений досі злочинець стрілив через вікно до пані Кук, визначної прогибіційної діячки, та вбив її на місци.

Поліція догадується, що злочину доконано на тлі прогибіції, бо пані Кук відома зі свого безпощадного переслідування бутлеґерів. Поліція має підозріння на кількох з них, котрих за старанням убитої поставиться незадовго на суд за переступленнє прогибіційного закона.

ДАЛЬШЕ ПРОЧИЩУЮТЬ ПРОГИБІЦІЙНИЙ УРЯД.

ПИТСБУРҐ, 8. вересня. — Місцевий окружний прогибіційний уряд відправив з урядовання понад 30 прогибіційних агентів, яким закидується невиконування прогибіційного закона та занедбуванє своїх обовязків у службі.

СТЕЙТОВИЙ УРЯД ПОЧИНАЄ СЛІДСТВО НАД ВУГЛЕВИМ ПРОМИСЛОМ.

ФІЛАДЕФІЯ, 8. серпня. — Стейтовий ґубернатор Пинщов почав уже слідство над положеннєм промислу твердого вугля та предложив майнерську юнію предложити собі відомі її факти.

ПОЛЬСЬКИЙ ПАТРІОТИЧНИЙ ХЛІБ.

ВАРШАВА, 6. вересня. — Польські пекарі постановили не пекти більше хліба з американської муки, а тільки з польської, а також уживати в пекарнях лише польських робітників.

ПОМЕР О. ЕВГЕН ЦУРКОВСЬКИЙ.

В Настасові біля Тернополя помер старий відомий український патріот о. Евген Цурковський.

Покійний прожив 80 літ. Протягов останнього півстоліття брав живу участь в народній праці цілого краю. Між іншим був довгі літа головою Української Народньої Ради у Львові.

Похорон відбувся 6 серпня с. р. В похоронному обряді взяло участь 36 священиків. В поході ішло 16,000 народу, 3 оркестри і 5 співацьких хорів.

Вчасі українсько-польської війни покійний Евген уже сивий старець проводив присягу і благословив перший 10,000-ний полк Тернопільський перед виправою проти Поляків.

По війні, Покійний відчував з великим болем польську окупацію рідного краю. Сей біль зломив кремезну стать старця і він ізнемігся та зійшов у могилу, серед жалю не тільки Настасівців, але й цілої Тернопільщини і краю.

Вічна Йому Память!

ПРЕДСТАВЛЕННЄ В БРАЗИЛІЙСЬКІЙ КОЛЬОНІЇ.

Праця пише:

Дня 24. червня с. р. в день Рождества св. Івана Хрестителя, члени філії Товариства Просвіти на Коста Карвальо відіграли сценічний образок „Свекруха".

Аматори відіграли свої ролі гарно. Були присутні не лише з кольонії Коста Карвальо але і з Моеми і Сільви, які вдоволені розійшлись, беручи зі собою примір і науку як мають поступати в буденнім життю.

БУРЯ НА ПІДҐІРЮ.

Стрийська філія т-ва „Сільський Господар" звідомлює, що 3. і 4. м. м. пролетіла зразу з полудня, потім із заходу над Сокільщиною і Стрийщиною велика буря. Буруни вимолотили ще не вижату пшеницю, овес та гречку до 50 проц. сподіваного намолоту. Житні жнива, які дають оправдані сподівання доброго збору, вже на щастя в більшій частині покінчено перед бурею. Великі втрати принесла буря власникам садів, бо щонайменьше 60 відсотків недоспілих овочів стрясли вітри. Чимало старих дерев вирвала буря з землі, немало їх і поломила. Новий удар тутешнім селам по недавніх повенях і ливнях. Ціни на збіже падуть (квінтал жита 16-18 зл.), ціни на все „міське" і податки нестримно йдуть у гору!

УКРАЇНСЬКИЙ ГРОМАДЯНИНЕ!

Коли читаєш, що старому краєви грозить страшна руїна від голоду, повені та ляцького насильства, то памятай, що на тій землі жили Твої батьки, що там живуть Твої Рідні!

Коли читаєш, що скровавлена Рідна Твоя земля в голодових судорогах благає помочі для немічних дітий, інвалідів та старців — то тям, що вона звертається до Тебе!

Коли читаєш поклик до американської іміґрації — то знай, що Тебе особисто закликають стати в ряди тих, які бажають волі Рідному Краєви.

Закінчуючи серпневу збірку кличемо до Тебе український читачу: Твоїм обовязком помогти братови! Хай в списку жертводавців на поміч інвалідам, сиротам, голодним селам, Рідній Школі та Просвіті не бракне Твого імени.

Всі зібрані жертви пересилайте негайно на закінченне серпневої збірки до:

OBYEDNANYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

ТРИЮМФАЛЬНИЙ РЕЙД ПОЛЬСЬКОЇ АЕРОФЛЬОТИ В СВІТЛІ ПРАВДИ.

В звязку з перелетом військової ескадри під проводом генерала Заґурского до Еспанії, польська преса виписувала несотворені речі про чуда, буцім то доконані ескадрою. Останнє число „Мислі Неподлеґлої" простує деякі „неточности":— Одже передусім в супереч інформаціям варшавської преси підчас того тріюмфального рейду розбилося аж пять аеропляні, при чому два із них власноручно зволив розбити сам ген. Заґурський при невмілому причалюванню на землю. Дальше: урядові телеґрами голосили світови, що „до Мадриду прибув лише єдиний аероплян кермований ґен. Заґурским." Решта ескадри залишилась у Бяріц, не могучи форсувати Піренеїв. На ділі-ж було так, що ґен. Заґурскі лише пробував перелетіти понад Піренеї, але за обома разами завертав і — розбивав апарати при причалюванню. За третім разом всів як пасажир до еспанського аероплянy, який щасливо висадив його під Мадридом, відкіль він поспішив прийняти ґратуляції від еспанського короля за чудовий успіх. Назад подорож ґен. Заґурского була не менще геройською; частину дороги відбув в автомобілі, а частину як пасажир в аеропляінах, ведених ким іншим. „Роботнік" називає звіти польської преси про тріюмфи ґен. Заґурского „Альпами реклями й Піренеями фантазії".

ЧИСЛО ЖИДІВ.

На підставі статистики з послідних часів виходить, що жидівська нація числить 14 міліонів 830 т. голов, себто один процент цілого людства. З поодиноких держав найбільщою скількістю Жидів тішиться Польща (2,829,456, 10 проц. людности). За нею йде Европ. Росія 2.5 міл. і Україна 1.7 міл. (6.9 проц). Після того йде: Румунія, Німеччина, Мадярщина, Чехія, Анґлія, Австрія, Литва і Франція. З більших держав найменьше має Жидів процентово Еспанія, а чисельно Норвеґія.

ВБИВСТВО СВЯЩЕНИКА ПРИ ВІВТАРІ.

У малому селі в провінції Касерта в Італії 18-літня дівчина вбила широким різницьким ножем священика, який саме правив службу при вівтарі. Вбийниця сама віддалась в руки поліції, подаючи як причину злочину, що священник, відомий в околиці Донжуан, звів її. Населення демонстративно виявило своє співчуття молодій дівчині.

ПРОСЯТЬ ВІСТКИ ПРО ЧОЛОВІКА І ДОЧКУ.

1. Марія Циганчук з Любковець коло Заболотова просить вістки про свого чоловіка **Іллю Циганчука** (в Америці „Ганчок" або „Генчок"), що в 1923 році пробував в Монтреалі в Канаді і з того часу не мала родина від нього ніякої відомости. Жінка й пятеро дітей живуть в дуже тяжких відносинах.

2. Олена Шовкова, вдова з Печеніжина в Галичині просить віски про свою дочку **Євдокію (Досю) Шовкову**, що останній раз писала її в 1914 році з Ню Йорку і з того часу для матері безслідно пропала.

3. Сімя просить помогти її розшукати в Америці **Дениса Довгуна** з села Ромашівки, Луцького повіту на Волині. Виїхав до Америки в 1913 році, був на заробітках в Канаді, і останні листи мали дома від нього в 1918 році з Перт Амбой, Ню Джерзи.

Їх самих, або хтоб про них знав, просимо подати родині вістку до Свободи.

ПОБІДА БОЙКОТУ.

ПАРИЖ, 6. вересня. — Тутешня компанія, що посідає трамваї і боси, підвисшила ціни тикетів у неділі. Се не подобалось публиці і вона бойкотувала компанію через кілька неділь, ходячи пішки. Сим робом змусила сьогодня компанію привернути старі ціни і в неділі.

СКІЛЬКИ Є ЖИДІВ У ПОЛЬЩІ?

Відомий жидівський політик посол Ґрінбавм, що в останніх часах зробив собі славу своїм чесним виступом проти крамарської політики посла Райха, дав новий доказ своєї правдомовности, опрокидаючи твердження жидівських автореклямістів, начеб то у Польщі йило аж понад 4 міліони Жидів, (яким, мовляв, з титулу такого великого числа належать особливі права). Пос. Ґрінбавм наводить у варш. „Н. Гайнт" докладно статистику жидівського населення в 1921 р., додаючи, що еміґрація до Плестини й смертність зрівноважили приріст, так, що наведені числа є актуальні й нині. Отже всіх Жидів у Польщі є аж 2,700,000 душ, себто понад 10% всього населення. Інша річ, що в одній Варшаві живе понад 300,000 Жидів, себто рівно одна третина всіх мещканців. Та найбільше їх є у м. Лодзі: на 452,089 мещканців — 155,860 Жидів. У львівському воєвідстві є 313,198 Жидів, у станиславівському 145,345, у тернопільському 128,965.

Совєтські маневри на Україні і Білоруси біля риської границі.

БЕРЛІН, 8. вересня. — Із совєтської (риської) границі на Україні і Білоруси повідомляють, що російська совєтська влада зачала там великі маневри.

Першою совєтською армією в маневрах проводить бувший комісар Чеки Уншліхт. Ся армія складається з трох піхотних дивізій і чотирох кавалерійських дивізій.

Другою дивізією проводить комісар війни Михайло Фрунзе. Вона складається з трох піхотних і одної кавалерійської дивізії. При ній є теж 150 літаків.

В третій армії є чотири дивізії піхоти і одна дивізія кінноти.

І ПОЛЬЩА РОБИТЬ МАНЕВРИ НАД РИСЬКОЮ ГРАНИЦЕЮ.

БЕРЛІН, 8. вересня. — Польща уладила великі маневри в північній части Східної Галичини біля Бродів, в яких бере участь богато дивізій піхоти і кавалерії.

Маневри мають характер воєнний і „зачіпний".

Польські політики явно говорять, що се демонстрація проти совєтів, яким Польща хоче показати свою „силу".

НІМЕЦЬКІ МАНЕВРИ БІЛЯ ПОЛЬСЬКОЇ ГРАНИЦІ.

БЕРЛІН, 8. вересня. — Німеччина уладила сеї осени маневри у Східній Прусії біля польської границі.

На маневри прибули визначні військові провідники з недавньої світової війни і се додало їм блеску, а населенню духа. Особливо додало се духа німецьким монархістам.

Коли до Данціґу приїхав відомий ґенерал Макензен, там йому уладили німецькі націоналісти велику бурливу маніфестацію.

На маневрах з ним був також бувший німецький престолонаслідник Фридрих Вільгельм.

Поляки вислали через границю 12 своїх жовнірів з одним офіциром для шпигунства, але їх помічено і вони впору дали ногам знати.

ФРАНЦУСЬКІ МАНЕВРИ.

БЕРЛІН, 8. вересня. — Франція уладжує сеї осени свої маневри біля німецької границі. В сих маневрах французька військова влада відтворює великі битви із світової війни. На маневрах найвиднійші військові достойники Франції.

ЗБІР ЛІҐИ НАРОДІВ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 8. вересня. — Сьогодня на Зборі Ліґи Народів французький премієр Поль Пенлеве промовляв за скликанням міжнародньої конференції у справі обмеження зоружень усіх держав. (Перша річ, повинен би запросити туди французьких ґенералів).

„ЧИСТКА" З КОМУНІСТИЧНИХ АҐІТАТОРІВ.

ЛОНДОН, 8. вересня. — Британське правительство доручило тутешній поліції перевести „чистку" Лондону з комуністичних аґітаторів, серед яких богато насланих большевиків з Росії. Сі небажані „форенери" будуть відіслані домів.

ЩЕ „ЗАБЕЗПЕЧЕННЄ ГРАНИЦІ".

ПАРИЖ, 8. вересня. — Аліянтські міністри закордонних справ зїдуться дня 25-ого с. м. в Лозанні, у Швайцарії, де стрінуть німецького міністра закордонних справ Штреземана та виготовлять з ним начерк так званої Ренської умови, себто ґарантійного договору про забезпеченне німецько-французької границі.

НА ЗЇЗД МІЖПАРЛЯМЕНТАРНОЇ УНІЇ У ВАШИНҐТОНІ.

БЕРЛІН, 8. вересня. — Бувший німецький канцлер Вірт відїхав сьогодня кораблем Штутґарт до Америки на конґрес Міжпарляментарної Унії, який зачнеться сього тижня у Вашинґтоні.

(Українці повинні предложити сьому конґресови бодай, кілько Польща арештувала бувших і теперішних українських послів).

ПО ПОЛЬСЬКИ.

ВІДЕНЬ, 6. вересня. — Німецькі посли з чеського парляменту явились учера у чеського міністра просвіти Марковича і предложили йому скаргу з приводу переслідування німецьких шкіл в Чехії чеським урядом.

Вони заявили, що чеська шкільна власть замкнула четвертину німецьких шкіл, та що тепер в німецьких містах в Чехії нема вже ані одної німецької школи (лище утраквістичні, німецько-чеські).

Також нарікали вони на обмеження в прийманню німецьких студентів до учительських семинарій.

Міністер Маркович обіцяв... вглянути... у справу.

ПО БОЛЬШЕВИЦЬКИ.

ПРАГА, столиця Чехо-Словаччини, 6. вересня. — Чеське правительство захопило силою купелеве місце Марієнбад; посадило там чеських урядників і завело чеську урядову мову.

(Марієнбад лежить в німецькій части Чехії; се місто чисто німецьке; і власники купелів від століть були Німці).

АБД-ЕЛ-КРІМ ХОЧЕ МИРА.

МАДРИД, столиця Еспанії, 6. вересня. — Провідник Ріфів Абд-ел-Крім звернувся до еспанського диктатора Прімо де Рівери, щоби прислав до нього полковника Ораза з еспанськими і французькими мировими предложеннями, бо він готовий до мирових переговорів.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
A Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$7.00	На рік	$7.00
Six months	$3.75	На пів року	$3.75
Three months	$2.00	На три місяці	$2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницю:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$5.00	На пів року	$5.00
Three months	$2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адресу платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

„В АТМОСФЕРІ ЛЬОЯЛЬНОСТИ"

Містимо лист, одержаний недавно від одного українського інтелігента з Харкова. Лист цікавий тим, що зясовує погляд на ситуацію на Україні тої частини української інтелігенції, що, хоч ворожо ставиться до большевиків, станула на шлях „реальної політики" і працює активно в радянських установах.

„Не зважаючи на всі труднощі нашого теперішнього життя, — пише автор листа, — ми, громадяни радянської України, дедалі ясніще дивимось на світ. Бальорий оптимізм сповняє серце, коли бачиш, як потроху загоюються рани, нанесені страшним вихром боротьби на нашій землі.

„Може Вам, живучим закордоном, здалека, здається наш запал і захоплення всякими дрібничками, як підручники та школи грамоти, трохи чудним: скажете, що носимося із своїми дрібними успіхами, як та курка з яйцем. Але з нами діється тесаме, що з тим бідним Іцком в одному жидівському анекдоті, якому злидні так надоїли, що він думав уже топитися. Старий рабін порадив йому взяти в тісну хатчину, в якій жив він з жінкою та осьмеро дітьми, наперед козу, а потім ще корову. Іцко мучився ще сто разів гірше у цьому хліві, не втерпів і побіг знов до рабіна. Рабін казав йому вивести з хати корову і в хаті лекше стало. Коли ж декілька днів пізніше рабін позволив ще вивести з хати козу, Іцко мов на світ народився і побачив, що можна зовсім добре жити на світі.

„Отак і ми, як Іцко. Товклися по наших головах денікінці та большевики, прийшов голод, вже далі нікуди було. Та потроху вилазять з нашої хати корови та кози і ніби трохи лекше стає жити.

„Як бачите, все на світі відноснє. Життя навчає дечого і нас і комуністів. Ще в роках 1919—1920 для большевиків національного питання на Україні не було. А тепер? Читайте їхні резолюції. Вони вже самі хапаються за УКРАЇНІЗАЦІЮ ПАРТІЇ, щоб зберегти своє становище, бо життя йде поза ними і вони можуть опинитися не в ролі дієвих осіб, а в ролі глядачів.

„Наша інтелігенція старається використати большевицьку політику щодо ПІДНЕСЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ. Правда, ця українізація має неприємний присмак казенно-комуністичний, але в основі це уступка окупаційної влади дужому руховi, який іде з глибини народа. Большевики бачать, що ЦЯ СИЛА ЇХ ПІЗНІШЕ ЗІСТЬ, але чому не спробувати до неї пристосуватись? Адже ж краще, нехай учителі роблять своє діло, вчать дітий української мови, ніж би мали водити повстанців, як це було в роках 1919—1921.

„Щодо зросту нової української інтелігенції на Україні великий поступ. Не забувайте, що вже чимало є таких, які пройшли УКРАЇНСЬКУ СЕРЕДНЮ ШКОЛУ. Вони відзначаються тим, що погано або зовсім не знають російської мови. Друге: чимало бувших „тоже-малоросів" вернулось до рідного грунту. І тут переміни іноді відбуваються такі, що аж диво. Щодо українізації сільського апарату, то тут чималу роботу зробили й роблять бувші полонені в Австрії та в Німеччині (синьо- та сірожупанники). Ці вихованці Союза Визволення України розкидані по цілій Україні і всюди виказують себе як ділові люди. Багато з них працюють у кооперації.

„Який наш настрій тепер? Я-б сказав, що ми живемо В АТМОСФЕРІ ЛЬОЯЛЬНОСТИ. Ми бачимо, що всяка російська сила, яка-б прийшла на Україну, була-б гірша за большевиків щодо національно-культурної справи. Нам большевизм в сучасному стані являється НАЙМЕНЬШИМ ЗЛОМ із усіх можливих. Отже, не розумно було-б не використати нагоди і не зробити того, що ми робимо: творити підстави для розвитку широкої масової української культури. Бо без цього всяка українська політика не буде мати успіху. Я вірю, що українську політику надалі творити-муть не окремі гуртки героїв і фанатиків, а САМІ СВІДОМІ СВОЇХ ЗАВДАНЬ І ІНТЕРЕСІВ НАРОДНІ МАСИ. Це нас не турбує, що українські книжки виходять з портретом Леніна і інших комуністичних світил. Важний не портрет, а те, що аритметика в школі українська.

„Харків стає поволі значним центром українського життя. Сюди багато переїхало людий з Київа, з Полтави. На Росіян напав переляк, що їх за незнання української мови „вичищати-муть" із установ. Це можливо, адже для комуністів цінніший той службовець, який знає дві мови (українську й російську), чим той, що одну — російську. „Сільський діялект" тепер у моду пішов, бо без нього до „дядька" й не підходь! — Т—ко."

З ДОРОГИ.

ЯК ЗЛУЧИТИ БИЗНЕС З ФІНАНСОВОЮ ДОПОМОГОЮ РІДНОМУ КРАЄВИ?

(З розмови з **д-ром Костем Левицьким,** начальним директором Центрального Кооперативного Банку „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові).

Не про жертви та складки буде тут мова, в першій мірі про бизнес. Старий край хоче навязати з українською еміґрацією в Америці бизнесові зносини, а перший крок в тому напрямі робить **Центральний Кооперативний Банк „Краєвий Союз Кредитовий у Львові",** який в скороченню зовемо „Центробанк."

Заки одначе приступимо до самої справи, треба сказати кілька слів про сам Центробанк. Є це центральна кредитова кооператива, яка має 220 кредитових і 183 інших спілок, разом 403 союзних спілок і як кожда кооператива є членом **Краєвого Союза Ревізійного** та підлягає його законній ревізії.

Для доповнення додамо, що кромі Центробанку належать до Краєвого Союза Ревізійного ще й другі кооперативи, як:

1) Краєвий Союз Молочарський в Стрию з округло 80 спілками і недвижимим маєтком в сумі $25.000.

2) Краєвий Союз для збуту худоби у Львові з 60 спілками і недвижимим маєтком в сумі $15.000.

3) Центросоюз, Союз Кооперативних Союзів у Львові зі своїми рільничо-торговельними і консумційними спілками в числі понад 600 і недвижимим маєтком в сумі $12.000.

4) Краєвий Союз Споживчий „Народна Торговля" у Львові з 19 повітовими гуртівнями, які постачають потрібний крам споживчим кооперативам свого округа діяльности.

Пятим членом краєвого Союза Ревізійного є Центробанк, який обявляє свою діяльність в тім, що обділяє кредитом лише і виключно союзні Союзи (а іменно ті, про які згадано висше під 1—4 і **союзні кооперативи** (так кредитові як і всякі інші некредитові, що належать в члени Союзів, висше під 1—4 згаданих).

Приватним особам „Центробанк" кредитів не уділяє, а лишень висше згаданим союзам і кооперативам на їхні векслі з інтересу (римеси) по попередньім предложенню ревізійного звіту з переведеної контролі.

Очевидно, що при сій системі всякі страти є виключені, тимбільше, що ціла діяльність обмежена є лишень і виключно до уділювання позичок союзам і кооперативам на реесконт їх векслів з інтересу, а всякі інші приватні інтереси, торговельні і промислові — виключені.

Певність „Центробанку" закріплена ще не тільки векслями з інтересу з трома добрими приватними підписами, але також і жиром дотичних заакредитованих кооператив, котрі мають з правила ще й свою власну вартісну недвижимість, в якій мають ульоковані свої резервові фонди.

й можуть бути знова виплачені членам тільки за попереднім тримісячним виповідженням перед кінцем року і по упливі повного цілого гарантійного року.

На оборотовий капітал складаються дальше зложені в „Центробанкові" вкладки ощадности. Вкладників є понад 3.000. Дрібні вкладки — до висоти 100 долярів — виплачується в кождої хвилі, висші вкладки — понад 100 долярів — виплачується в установлених — трох, вісьмох, чотирнайцятьох, трийцяти, шістьдесять, і девятьдесять дневних речинцях виповідження.

В той спосіб „Центробанк" не може бути заскочений наглими, несподіваними виплатами вкладок ощадности, а в слід за тим, не може йому грозити і під тим оглядом ніяка небезпека.

„Центробанк" не може бути заскочений ніякими несподіваними виплатами ще й з того зглялу, що не користується ніякими чужими кредитами, а тим самим і кредитами польських банків. Опирається він лишень і виключно на своїх резервових фондах, удилах і вкладках ощадности, які складає виключно українська суспільність. Той капітал віддає „Центробанк" українській суспільности в формі акредитовання українських кооператив, які уділюють відтак позички своїм членам на закупно землі, поперся ремесла і промислу, або на ведення молочарської, промислової чи торговельної спілки.

„Центробанк" є в повнім розумінню слова, народною фінансовою інституцією, яка то, що бере від народа, віддає йому з добрим процентом, яка попирає наш рідний промисл і торговлю та яка дає дешевий кредит, з якого користає в першій мірі наше селянство.

„Центробанк" як кооператива підлягає такій строгій законній ревізії, що є в теперішніх обставинах виключене, щоби господарка могла бути ведена недоцільно та хибно, або виказувати які-небудь неправильности. В тім якраз лежить та велика тайна, що кооперативи наші перетревали военне і повоєнне лихоліття та ростуть і розвиваються далі, коли чужі великі фінансові інституції, що мають ще й державне поперття, попадали і падають далі. „Центробанк" є отже солідна, народна фінансова інституція, яка тішиться повним довірєм та попертям загалу української суспільности в старім краю. Тепер-же хоче „Центробанк" добути ще такого самого довіря серед американських Українців та спонукати їх до цего, щоби вони складали в нім хоч частину своїх запрацьованих центів. Чому?

Відповідь на це легка: Тому, щоби американські Українці зробили в першу чергу добрий бизнес для себе самих. Стопа процентова в Америці виносить 4% річно. „Центробанк" може дати два рази висший процент, а при відповідних умовах і висших щадничих вкладках ще висший процент.

Кромі того „Центробанк" має ще свої власні резервові фонди, ульоковані в недвижимостях, а іменно:

1) в дво-поверховім домі, при головній улиці 3. Мая ч. 15 у Львові, без довгів, якого вартість виносить $140.000;

2) в маетности Черниця біля Бродів, яка має понад 300 моргів, вартости понад $30,000, та

3) в півтора морговій площі з 16 парцелями будівельними при желізниці, при ул. Рицерській і Кордецького у Львові, вартости $12.000.

Самі недвижимости „Центробанку" вартують отже $182.000.

Корінний капітал „Центробанку" є сталий, не підлягає флюктуації, а тим самим уможливлює йому вдержання рівноваги в кождій ситуації. Це тому, бо „Центробанк" опирається [illegible]

Річ ясна, що вкладники одержать потвердження вкладок, а **зворот вкладок і процентів буде заґарантований виключно в доляровій валюті.**

„Центробанк" хоче далі приймати ще поручення і повновласти до закупна для еміґрантів землі по селах, а реальностей по містах і містечках та готов взяти під розвагу всякі інші бизнесові комбінації, які далибися перевести між старим краєм а американсько-українською еміґрацією.

Дирекція „Центробанку" від-

нож відбула у Львові конференція з головою „Обєднання", щоби наклонити „Обєднання" до навязання фінансових взаємин з старим краєм згл. „Центробанком."

Грошева тіснота, повний брак кредитів, недорід та повени нищать наше селянство до краю. Треба ратунку і то негайного.

Не ходить тут о жертви а головно о це, щоби достатити селянству дешевого кредиту, на закупно землі і на продуктивні цілі. В селі тепер така грошева скрута, що неможливо за ніяку ціну дістати кілька сот злотих. Тому й не велика квота як от 50 або 100 тисяч долярів вкладок щадничих, це вже для краю під теперішню хвилю велика допомога. А таку суму могли би американські Українці зложити за кілька день, божнічого в буквальнім того слова значінню не ризикують, а противно, самі добре зароблять, а краєви знова стануть в пригоді. Інакше наш гріш опиниться в жидівських кишенях. Бо як не дамо ми самі кредитів, то селянин буде змушений шукати його в жидів, які знова стягнуть з него останню скіру.

На думку краю повинна повстати в Америці для навязання фінансових взаємин з старим краєм певна інституція (може бути рід звичайної аґенції при „Обєднанню"), яка би ті справи розглянула та виробила проект того рода фінансових взаємин.

Ту справу треба трактувати зі становища інтересу — краю і еміґрації. Додамо на кінци тільки це, що такі спроби вже були в 1924 і 1925 році і з тих спроб залишилося в краю вражіння, що є всякі вигляди на повний успіх тої акції. Треба тільки доброї волі і охоти, дрібки взаємного довіря і кількох совісних одиниць до праці. А загал справу попре, бо нема причини її відпекуватися, коли можна за одним махом зробити бизнес і добре діло для краю.

Др. Лука Мишуга.

З ОБЄДНАННЯ.

(Комунікат з місячного засідання Управи, дня 1. вересня 1925).

Засіданнє **відкрив повернувший недавно з краю предсідатель о. В. Сполітакевич,** та у своїй промові передав привіт Обєднанню Українських Організацій, всім організаціям та громадянам в Америці, від ново-утвореної організації в краю — Українського Національно-Демократичного Обєднання (УНДО).

Національно - державницькі групи в краю обєднались, а тепер черга на американську еміґрацію затіснити наші взаємини з краєм та в порозумінню вести дальшу працю в напрямку допомоги визвольній боротьбі нашого народу. Праця Обєднання найшла широкий відгомін і признаннє в цілім краю і весь український загал вдячний за сю допомогу, яку пересилало Обєднаннє за послідні роки. При всяких стрічах представники краю виразно підчеркували, що часто допомога Обєднання ратувала не одну справу від катастрофи. Так було з школою, політичними вязнями, сиротами, інвалідами, а тепер з голодними селами. Ми однак самі добре знаємо, що ми не післали і десятої части того, що могли післати. І щоби се признаннє краю було для нас заслуженим, треба взятись до більшої праці.

Майже всі просвітні та господарські товариства краю звернулись до о. Сполітакевича яко предсідателя Обєднання з проханнями. З огляду на вагу справ, з окрема про господарські справи краю — рішено відложити дальшу дебату до річного засідання Управи Обєднання, яке відбудеться в місяці жовтні с. р.

З огляду на засіданнє Міжнародньої Парляментарної Юнії у Вашинґтоні, в якій візьмуть участь представники більше як 30 ріжних держав, рішено вислати меморіял і документи, які надійшли з краю. При цій нагоді знову була порушена справа організації бюра пропаганди та конечна потреба негайного тісного порозуміння з краєвими орґанізаціями а з окрема з парляментарною репрезентанціею. В тому напрямку рішено поробити негайні заходи, а справу дальшої орґанізації пропаґанди передати на річний зїзд Управи.

Після звіту предсідателя о. В. Сполітакевича виходить, що **голодова катастрофа в краю** прибирає застрашаючі розміри і треба зробити просто надлюдські зусилля, щоб ратувати край. Не тільки гине село, але гинуть всі наші інституції, інваліди, сироти, політичні вязні, гине наша будучність — україн-[illegible]

ша праця найблизших місяців, щоб ратувати тисячі від голодової смерти або від зради свому народови. Ляхи організують вже по містах, а навіть селах, свої комітети, які творяться на те, щоби куском хліба приневолювати наших людий до зради. Коли американська еміґрація сама не дасть помочі, то відвічальність спаде на нас. Тому рішено всіми силами поширити клич помочі голодному селу.

Із загальної суми приходів за серпень рішено відіслати на слідуючі цілі:

1.	Голодне Село	$700.00
2.	Рідна Школа	100.00
3.	Українська Приват. Гімн. в Кременці на Волині	100.00
4.	Інваліди	100.00
5.	Політичні вязні	100.00
6.	Сиротинець у Львові (на закупно фізичних приладів)	225.00
7.	За політичну брошуру проф. М. Лозинського	50.00
8.	Переписка і листи	15.27
	Разом	$1,390.27

Обєднаннє Укр. Ор. в Америці.

ДОПИСИ.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Українські жінки організуються.

В неділю, дня 30. м. м. при тутешній українській православній церкві основано сестрицтво ім. Ольги Бесарабової. Се знак, що Українці в Пасейку, хоч зробили релігійний переворот із зрозумілих причин, то однак не забувають за Україну, а організуються до роботи за волю України в тім переконанню, що Україна для Українців і що тепер у нас більша енерґія до праці. Тому в теперішню важку хвилю для України повинні всі Українці зорґанізуватись і то не лиш мущини але і жінки. В українській визвольній війні поруч мущин ставали і жінки до бою і богато їх поклало життє за велику ідею за вільну Україну. До таких можна зачислити і пок. О. Бесарабову. Хто була Бесарабова? Ціла Україна знає її і тому шанує її посвяту для Вітчини.

Се та відважна Донька України, котра з любови до рідного краю перетерпіла нелюдські знущання і тортури. І хотяй пекольні муки завдали їй Ляхи, однак не убили її духа. З гордостю стає вона перед катами і каже: Бийте, катуйте Ляхи, а-[illegible] Українця і кождої Українки і наклинкувати-ме до помсти над Ляхами. Коли її катували Ляхи, перед її очима станули всі українські борці, що свої буйні голови поклали на жертвенник Вітчини; що погинули в таборах смерти, в Бригідках, Пикуличах, Ялівци, в Берестю. Станули перед очима Луценко, Крупа, Мельничук, Шереметя наче вкладали на її голову терновий вінець; благословили її, що приймає такі страшні муки за Україну. І Ольга пішла за тими героями. І хоч Ляхи знівечили її; скатували з звірським способом та убили, однак духа її не убили, бо дух її живе і жити-ме на завсіди та і наклинкувати-ме до боротьби, до посвяти для матері України, а пімсти Ляхам.

Пасейські українські жінки при українській православній церкві пішли слідами Ольги Бесарабової і для вшанування її памяти організували сестрицтво її імени. Почин до основання дали о. М. Марущак і гр. Дмитро Лещишин, котрий теплими словами загрів жінок до організації та пояснив, хто була О. Бесарабова і яка була у неї ціль, та за яку ідею згинула, і що не лиш ми мущини маємо боротись за Україну, але і женщини, всі без ріжниці парті і пола, маємо творити одну карну армію проти Ляхів і против всіх ворогів України. І що українська жінка не лиш до горшка здатна, але потрафить теж і ту роботу що й мущина, коли лиш воля. Пасейські Українки послухали гр. Лещишина та заявили охоту приступити до сестрицтва.

До уряду сестрицтва ім О. Бесарабової увійшли: п-ні Анна Куцах, предсідателька; п-ні В. Королишин, касієрка; п-ні А. Пипюк, секретарка.

На зборах сестрицтво ухвалило, що на слідуючу неділю скликує збори для приймання в члени всіх жінок і дівчат. На зборах буде переводжуватись збірка на памятник пок. О. Бесарабової. Тому, українські жінки, вступайте громадно до сього сестрицтва, бо время люте і кат не чекає. Дивіться: Ляшки всі організуються, щоб Вас поневолити. Ляшки старались усунути нашу делегацію з жіночого конгресу у Вашингтоні, однак завдяки нашому патріотичному зорганізованому жіноцтву і нашій жіночій делегації Ляшкам не удалось і завдяки їм світ почув про кривду українську. Хай не буде між Вами зневіри! Правда, що ми ще в неволі, однак ми вже до ранку волі зближаємось. Ніхто не має сили убити так великого народу.

Тому еще раз взиваємо Вас, любі Доньки України, горніться до організації, покажіть, що Ви стоїте нарівні з мущинами і що однаково переносите горе України! Збори сестрицтва будуть відбуватись у галі української православної церкви при Гові евню, корнер Медисон Ст. Вірю, що всі як одна злучитесь під один синьо-жовтий прапор.

І забудеться срамотня, давная година,
І оживе добра слава, слава України.

Л. Сисин.

СПРОСТОВАННЄ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

В 131 ч. Свободи з 8. м. м. в дописі про збірку на читальняний дім в Староміщині, пов. Скалат, було подано, що американський комітет є в Нюарку. Се була помилка. Сей комітет є в Ню Йорку, що отсим простується.

І. Гричак
329 E. 24th St., New York City.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Дописуватель, Правиденс, Р. Ай. — Як Ви невдоволені з того, що молоду при шлюбі в церкві не так прибрано як звичайно прибирається, то зверніть про се увагу місцевим людям, бо дім, а до газети нема раціі про [illegible]

СКЛАД УПРАВИ І ВИКАЗ ЧЛЕНІВ Т-ВА „МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ" ДО 1. СЕРПНЯ 1925 Р.

Дня 28. мая ц. р. відбулися перші загальні збори Т-ва, на яких обрано слідуючу Управу: голова акад. проф. Іван Горбачевський, містоголова проф. Олександер Лотоцький; члени: ген. М. Омельянович-Павленко, проф. др. Олександер Колесса, проф. Василь Біднов, проф. др. Володимир Старосольський, др. Мирон Коновалець (секретар). На основі § 13 статуту Т-ва делеґував Сенат Українського Університету 2 членів до Управи, а саме: проф. Дмидра Дорошенка і доц. Андрія Яковліва.

До ревізійної комісії обрано: проф. Сергія Шелухина, проф. д-ра Михайла Лозинського, проф. Костя Лоського. Директором Музею обрано проф. Дмитра Антоновича. Висоту членської вкладки встановили Заг. Збори у сумі 10 кч. річно.

Члени Т-ва: проф. Андрієвський Петро, Александрович Демид, Антонович Катерина, проф. Артимович Аґенор, Байгерт Іван, проф. Білецький Леонід, Богацький Павло, Бочковський Іполіт, Вировий Евген, Ганицький Степан, Др. Дольницький Мирон, проф. др. Ейхельман Отон, інж. Іваницький Борис, др. Іванець Іван, проф. Кабачків Іван, др. Козак Іван, Козинський Микола, Кравець Остап, др. Кушнір Володимир, проф. Лащенко Ростислав, др. Левицький Модест, Масюкевич Микола, проф. Матюшенко Борис, др. Мельницький Іван, Мірний Іван, Мірна Зинаїда, Омельченко Григорій, Омельченко Марія, Славинський Максим, проф. Сімович Василь, Сірий Юрій, проф. Січинський Володимир, проф. др. Смаль-Стоцький Степан, проф. Шульгин Олександер, др. Шульгинова Марія, проф. Щербина Федір.

УКРАЛИ ЗАЛІЗНИЧУ СТАЦІЮ.

Большевики, як звісно, утворюють на терені бувшої царської імперії найріжнійші републики й автономні области. Є там република молдавська, німецька, на Україні стараються утворити жидівську. Над Волгою утворили автономну чувашську область. Маленьке містечко Чебоксари (6.000 мешканців) перемінили в столицю. Чебоксари одержали всі уладження, інституції, які належаться столиці. Але містечко як було мале таке й осталося, а після торжественних основин залізничої стації, її в туюж ніч украли! Вирили цеглу з фундаментів і повезли Бог зна куди! Бо дійсно, навіщо стації, коли нема залізниці? До найблизшої стації 60 верст.

БОРОТЬБА З ФЕЗОМ.

В Царгороді зачалася завзята боротьба проти фезу. Хочуть його замінити капелюхом, бо вважають капелюх здоровшим.

ПО СМЕРТИ ЗАПЛАТИВ ПОДАТОК.

У Швайцарії в кантоні Тесан помер якийсь Ре. Жив дуже вбого і ніколи не платив ні сантима податку. По смерти при ньому найшли 300 тисяч франків. Одідичив ті гроші 13-літний внук, але передтим стягнули за залеглі податки 64,840 франків, а то для швайцарського союза 39,938 і 33,902 місто.

ЗАКРАШЕНЕ МІСТО.

Англійські торговлі красками одержали величезні замовлення з Болівії в Південній Америці. Головне місто Болівії Ля Паз святкувало столітній ювілей істнування і всі доми з тої нагоди мусіли бути на рожево помальовані.

103 РОКИ ЖИЄ І ЩЕ ХОЧЕ ЖИТИ

Італієць Четео Шарінчі. Власти й горожани вшанували його. Він на приняттю сказав їм, що сподіється жити ще богато літ.

ВИТЯГ ІЗ СТАТУТУ ТОВАРИСТВА „МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ".

Метою Товариства „Музей Визвольної Боротьби України" є: наукове вивчення всього, що торкається визвольної боротьби, шляхом збірання, переховування, опису всіх предметів та матеріялів, звязаних з цими завданнями, та уможливлення на їх підставі наукової праці (§ 2).

Для осягнення цієї мети, Товариство має: а) орґанізувати та утримувати музей і архив, де будуть зібрані матеріяльні памятки української визвольної боротьби: книги, часописи, образи, фотоґрафії, вбрання військове та зброя, памятки, що стосуються певних подій та осіб, та взагалі всякі матеріяли і предмети, які звязані з подіями визвольної боротьби або мають самі по собі історичну чи наукову вартість, б) улаштовувати вистави зібраних памяток, в) орґанізувати та утримувати при музею студію для наукового опрацювання та використування музейних збірок, г) улаштовувати наукові та популярні відчити, д) видавати каталоги, часописи, книги та репродукції. Яко юридична особа, Товариство має право набувати рухоме та не рухоме майно, права та зобовязання (§ 3). Товариство складається з дійсних членів, якими можуть бути фізичні та юридичні особи (установи) української народности, почесних членів та членів співробітників (§ 4). Орґанами Товариства являються: Загальні Збори членів Товариства, яко вищий розпорядчий орґан Товариства; Управа Товариства, яка складається з Голови Товариства, його заступника, 5 членів Управи та двох делеґатів від Українського Університету в Празі. Управа Товариства має право орґанізувати спеціяльні наукові зібрання та спеціяльні комісії з точно означеною метою (§§ 8, 13, 18). На випадок розвязання Товариства, останні Загальні Збори вирішуть питання про те, куди має бути передано майно Товариства. Коли би таких зборів не можливо було скликати, то все майно Товариства (в тому числі все зібране в Музеї) має перейти у власність Всеукраїнської Академії Наук у Києві, або Наукового Товариства ім. Т. Г. Шевченка у Львові (§ 21). Статут цей затверджено Міністерством Внутрішніх Справ Ч. С. Р. 16. січня 1925 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Сим подається до відома всіх нюйорських українських орґанізацій, що **загальні збори** Нюйорського Комітету Несення Помочи Голодному Селу відбудуться в **четвер, 10. вересня, 1925,** о годині 8-ій вечером, в гали Укр. Нар. Дому при шестій ул. в Ню Йорку, на котрі повинні явитись представники всіх укр. орґанізацій в Ню Йорку без огляду на політичні або партійні ріжниці.

Виділ Н. К. Н. П. Г. С.

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

Сава Чалий.

(Історичне оповідання).

(20)

УВАГА: В 157 ч. Свободи з 9-го липня с. р. ми були перервали друк повісти Сава Чалий. Тепер, по одержанню дальшого скрипту продовжуємо друк.

Гайдамацькі ватаги множилися, росли. Росла також ватага Чалого. Удачні його наскоки на панські двори і на ці панські війска розносили славу імени Чалого між гайдамаками і між народом, котрий надився пристати до гайдамаків. Кождий, хто пускався на ту стежку, хотів дістатися до Чалого. Многі, що вже були при якійсь ватазі, мали охоту перейти до Чалого. Але Чалий взагалі не приймав людий з инших ватаг. Одна причина була та, що він не хотів між отаманами розбуджувати зависти, котра мусіла би попсувати ціле діло. Другою причиною було те, що Чалий не будь кого приймав до себе. Він хотів мати справжне війско, спосібне битися з кождим, хоч би німецьким війском. Коли в деяких ватагах були тільки хлопи, котрі окрім ножів не мали ніякої иншої збруї, то у Чалого були самі вимуштровані, добре зазброєні козаки. Хто до него зголошувався, мусів насамперед показати, що вміє сидіти на кони, що добре робить шаблею і стріляючи з мушкета, не марнує пороху. Як його війско придбало більшу добичу, то частина йшла до спільного скарбу. Де той скарб закопаний, знав тільки Чалий і його осаула. Сей скарб був Чалому потрібний на тоді, коли гайдамаччина розростеся в повстане України.

Засівши на Запорожу, Чалий в часі відпочинку, чи застою в наскоках, не держав свого війска в одній купі на однім місци. Не було виключене, що яке польське війско в погоні за гайдамаками переступить польсько-запорожську межу і наскочить саме на його табор, та знівечить його все війско. Також не можна було покладатися на потайну прихильність запорожської старшини, котра мусіла рахуватися з примхами Москви. З Москви міг коли прийти до Січи приказ розіґнати гайдамацькі купи, які зібралися на Запорожу. Отже небезпечно було пхатися дуже до очий січової старшини. Чалий своє війско порозкидав малими гуртками по тяжко приступних балках.

Коли вже всі люди Чалого дістали сяк-так безпечний захист, і він сам, вернувши з походу мав де видихатися, його дух став вільніщий від наглих щоденних турбот. Він став і про себе думати. Случайно все пішло не цілком так, як він зразу думав. Рішившися по розмові з Гордієм пристати до гайдамаків, він загадав був зачати від Немирова. Там він не лиш був би запасса великими скарбами, збруєю і муніцією, але був би також дістав Зоську. Нині вона була би з ним, в безпечній закутині Запорожа. Вертаючи з походів, він був би вертав до неї. Через те, що він, вийшовши з Шаргороду, по дорозі попав на Малахів і Шаровського, все склалось инакше, як гадалося. Просто з Малахова треба було втікати на Запороже, отже Чалий на Немирів не ходив і Зоськи не взяв. Перші клопоти і турботи на його новім шляху усунули з перед його очий і замрачили образ гарної Ляшки. Тепер сей образ виринув наново і яснів у що раз більшій, що раз понаднійшій красі. Його став наново морочити плян походу на Немирів. Його бажане дістати Зоську сходилося з його военними плянами. На його думку вже прийшла пора розпочати роботу на більші розміри.

Самі наскоки на панські двори з безпроволочною втекою назад на Запороже, не доведуть нідочого путнього, — він думав. — Що раз возьмемо, те й треба вдержати в руках, не відступати назад, хоч зруйноване панам. А хоч би не наша була сила вдержати, то бодай треба поруйнувати осередки панської сили. Треба, або здобути і вдержати в своїх руках, або зруйнувати всі городи, в котрих сидить і має захист военна сила Польщі.

Коли зійшлися на раду отамани гайдамацьких ватаг, Чалий сказав їм свою думку. Радив поволи, поодиноко і малими гуртками перенести всю гайдамацьку силу в Браславщину і порозміщувати їх навкруги таких городів, як Бар, Браслав, Винниця, Немирів. Хлопи скрізь держать з гайдамаками, отже переховають їх. Коли вже вся гайдамацька сила буде на місцях, тоді одної ночи вдарити на ті всі городи. Панів заскочиться, бо їм ані на думку не прийде, щоби гайдамаки важилися на таке.

— Як здобутих городів не здужаємо вдержати в наших руках,— Чалий закінчив, — то зруйнуємо їх і з великою добичею вернемо до наших криївок. Як вдержимо, хоч би через одну, дві неділі, то подумайте, що з того вийде, бо мусить вийти. В цілім воєвідстві рушиться весь народ і перебє всіх панів. Полумя повстання захопить Київщину, захопить Поділя. Тоді вже й Запороже тоді й Гетьманщина буде мусіти рішитися. Тяжко подумати, щоби рішилися проти нас. Одна Москва непевна. Але на наше щастє Ляхи знущаються над православною вірою, отже й московське духовенство тепер проти Польщі. Може воно одоліє ляхоманство царського уряду...

За думкою Чалого був тільки Верлан. Инші казали, що гайдамаки такої сили ще не мають.

— Добре тобі таке казати — обізвався Голий, — як ти маєш війско муштроване на німецький лад. Моя челядь не така, щоби нею брати город боронений війском, гарматою. У більшої половини одинокою збруєю свячений ніж. Бери таким війском Винницю, або Бар!

Всі отамани, які вийшли з хлопів, були противні пляновн Чалого. Вони знали свою челядь, знали себе самих. Вони пішли в гайдамаки тільки на те, щоби втечи від панщини, та щоби при тій нагоді поживитися панським добром. Коли би сталося те, до чого йде Чалий, то по селах щезли би пани, з ними щезла би й панщина. Тоді всі гайдамаки вернули би домів сіяти гречку і не було би кому боронити здобутих міст перед наступом польського війска. Ляхи взялиб назад городи і панство знов розлізлось би по селах.

— Як би я не знав Чалого, то гадав би, що він таке вигадав на нашу згубу, — Голий закінчив. — Як Чалий возьме город, то він вдержиться, бо він має війско, котре не розбіжиться. Хлоп в здобутім ним городі не висидить.

Надії Чалого розвіялись, але він своєї думки не покинув. Ще більше завзявся. Загадав похід бодай на Немирів. Наскочити на місто тоді, коли там буде Потоцкі. Гетьмана повісити, місто спалити, Зоську взяти з собою на Запороже.

Тож то пішов би жах між Ляхами! І слава його імени залунала би по всій Україні, і Зоська була би моя... Може такий примір розогнив би й решту гайдамаків, та всю народну масу? Може бодай тоді послухалиби моєї ради, та вдарилиб нараз на всі ляцькі городи?

Став розважати такий похід на власну руку. Його звідуни вислані до Немирова принесли йому такі вісти, що він і сю думку мусів залишити. Гетьман зібрав у Немирові велику силу війска і обсадив сильними ґарнізонами всі околичні села. Чалий відклав свій плян аж до часу, коли сам збере більшу силу і гетьман виведе з Немирова бодай частину війска.

Настала зима, устали й походи. Сей застій в роботі Чалий використав на те, щоби розглянутися і порахувати, на кого й на що можна числити, та відповідно до того вимірковати, що й як робити. Насамперед поїхав до Мотронівського монастиря, де ігуменом був Мельхизедек Значко Яворський, родом з Галичини. Чалий хотів побалакати з ним, бо говорено, що він має в своїх руках всі нитки гайдамацького повстання. Чалий довго балакав з ігуменом. Показалося, що ігумен не цілком так думав як більшість гайдамацьких отаманів. Бунт хлопів ігумен хотів визискати в користь православної церкви на Україні і на те, щоби разом з польськими панами з України усунути взагалі всю Польщу. — Ігумен говорив:

— Хто хоче мати вільну Украну, мусить бити польське панство, що розвелося по Україні. Хто хоче, щоби на Україні панувала українська віра, то й він мусить бити польських панів на Україні. Хто хоче скасувати панщину, той також мусить очистити Україну з панів, а вони польські. В дотеперішній роботі гайдамаків та хиба, що отамани з малими винятками, хлопи. Тим то й гайдамаччина ще не є боротьбою за віру, ще менше за Україну. Гайдамаки думають тільки про те, щоби мститися на панах і острахом спонукати їх до того, щоби відступили від панщини. Таке повстане мусить скінчитися невдачю, бо самі хлопи ніколи не здужають зорґанізувати великої армії і не будуть мати розумних отаманів. Діло лінше піде, коли гайдамаки стануть під прапором православної віри, бо тоді буде мати поміч всего православного духовенства України і Московщини. Коли до того гайдамаки поставлять собі за мету вільну Україну, то до них пристануть останки української шляхти і богато міщан. Гайдамаки дістануть отаманів і поміч в містах. Таким способом духовенство, міщани й шляхта поможуть хлопам, хлопи поможуть вам здобути се, про що ми мріємо.

— Гайдамаки говорять богато про те, що їм поможе московське війско, бо цариця проти польських панів, — Чалий заговорив.

— Я в ту московську поміч не вірю. Можливе тільки те, що під впливом православного духовенства Москви, московське війско буде невтральне.

— Як би справді на тім скінчилося, то при деякій помочі з Гетьманщини і Запорожців, ми моглиби Ляхів викинути з України. Очивидно, ще не зараз, але як повстанне хлопів пошириться на всю Україну і як до нас пристануть міста. На українську шляхту я не рахую. Нашої шляхти вже небогато і все таки пан скорше потягне за паном.

— Тілько, кілько треба, щоби повстанне ліпше зорґанізувати, дістанемо. До мене вже не один зголошувався, питаючи, чи з тої муки буде хліб, та чи для него була би робота. Ось і тепер є такий у мене. Малий шляхтич з Галичини, син моєї сестри Василь Сухівський. Тут він зве себе по батькови Осипенко. Продав свою велику дідизну і приїхав до мене, бо загадав пристати до гайдамаків. Се, що досі чув про них, не дуже поділало на него заохочуючо, бо він хотів би мати таке повстанне, яке було за Хмельницького. Йому хлопи байдужі і він не такий дуже горячий православний, як ми. Він хотів би се хлопське повстане розвести в повстане за Україну. Каже, що до такого повстаня повстав би неодин з його шляхоцьких приятелів.

(Дальше буде).

ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА" ЧИТАЄ ДО СТО ТИСЯЧ ЛЮДИЙ, ТОМУ ВОНА Є НАЙЛІПШИМ ПОСЕРЕДНИКОМ ДЛЯ ОГОЛОШЕНЬ.

ФАРМИ!

ФАРМИ І ДОМИ НА ПРОДАЖ.

Фарма 90 акрів, 25 акрів грубого ліса а решта засіяно ріжнородним збіжжем, дім 8 кімнат, сайло і 3 других будинків, вода на фармі і в усіх будинках, 10 коров, 5 ялівок, 2 коні, 60 курий і всі фармерські машини, фарма при стейтовій дорозі і близько школи, 2 милі до міста, дохід з молока і яєць $300 місячно. Ціна $5,000, готівкою $2,500.

3-фамілійний мурований дім. Ціна $6,000, готівкою $2,000.

S. FILANOWSKY,
103½ St. Mark's Pl. (E. 8th Street), New York City.
або 92 Main St., Flemington, N. J.
Tel. 332 L.

ПРОДАЄТЬСЯ ФАРМА В НЮ ДЖЕРЗІ СЕЙТІ

при місті і близько мурованої дороги. Фарма 158 акрів, 120 акрів орного поля, а решта ліс і пасовиско, в поблизу велика річка, а рівнож коло фарми гарний сад, дім 12 кімнат разом з урядженнем, велика стодола і 6 инших будинків, в дуже добрім стані, богато збіжа, як: вівса, пшениці, кукурузи і т. п., 27 дійних коров, 1 бугай, 4 коні, 250 курий, 6 безрог, гуси і качки, новий трактор, автомобіл, ґазеліновий інджай, парова молотільня і машина до жаття і вязання і решта велика скількість ріжних приборів, яких потрібно до фармерства. Ціна $16,000. Готівкою $6,000, а решта на малі сплати.

..ФАРМА 42 акри, 30 орного поля, а решта ліс і пасовиско, сад і ріка, дім 6 кімнат і 5 инших забудовань, 6 коров, 2 коні, 200 курий, 5 безрог і богато ріжного збіжа як і вся машинерія, півтора милі до міста. Ціна $4,200, готівкою $1,300, решта на легкі сплати.

PETER OWDY,
194 Ave. A, New York City.

ПРОДАЄСЬ ФАРМА 150 акрів, 50 орної землі, решта ліс і пасовиско, великі забудовання, добра вода, 10 кімнат дім з ґезовим світлом, 24 дійних коров, 5 ялівок, 4 телят, 1 бугай, 2 коні, 45 курий, всі фермерські машини, весь сегорічний збір, фарма при стейтовій дорозі, склеп, школа, костел і молочна фабрика при фармі; продаєсь з причини повдовіння. Ціна $9000, готівкою $4000, решта на легкі сплати. Голоситись до: **John Nalepa, Remsen, N. Y.** 193-

МАЛА ФАРМА
20.000 Сквер Фітів
В NEW BRUNSWICK, N. J.
$450. — $50 завдатку і $8 місячно.
5 хвиль до міста і 60 фабрик. Добра земля на городовину. 160—
HAMILTON REALTY CO.,
83 Park Row, Room 713, World Bldg., N. Y. C.

НА ПРОДАЖ
ФАРМИ В MILLVILLE, N. J.

Ся місцевість заселена майже самими Українцями фармерами, котрі фармерують там від яких 14 літ і днесь всім не зле поводиться.

В місті Millville є богато фабрик шкляних і инших, де можна все дістати заняття.

Фарми по 5 акрів і висше. Земля продається дешево.

Голоситися до:
B. MATOLYCH,
N. E. cor 7th and Green Street
PHILADELPHIA, PA.

ФАРМА ПІД ГОДІВЛЮ КУРИЙ

близько Lake Huntington, 84 акрів, половина під управу, решта грубий ліс, новий дім 12 кімнат з 80 футами шкляного ґанку, всі уліпшення, горяча і зимна вода, ванна, тойлет, до прання ваштоби, електрика і т. п., велика стодола повна сіна і збіжа а під нею стайня, 300 фітів довгі курники, 2000 курий, 2 клячі з жеребятами, 1 корова, 1 форда трок, 1 форда авто, меблі, всі знаряди фармерські, шпіхлір і т. п. Річний дохід з фарми $5000. Знаменита спосібність. Продається все дешево для скорого купця. Ціна $13,000, половина готівкою. Без рухомого маєтку і уряджения ціна $9000, готівкою $2500. Пишіть по англійськи до: 10-5

MORROW BROS.,
R. D. 1, Cochecton, N. Y. Sullivan Co.

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло церкви св. Юрія.
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, жінщин і дітий.
Найновіші електричні апарати.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРҐ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG
203 EAST 13th STREET
близько 3-ої Ave.
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
103— Tel. Stuyvesant 4032

МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ

Остра і Хронічні Слабости лічимо після найновійших метод. Нема ріжниці як небезпечна хороба, або як довго хоруєте, я можу помочи Вам.

Помагаю скоро в хоробах нервових, шкірних, кровних, ниркових, мочевих, ревматизмових, гемороідів, кишкових. Оплати умірковані.

Порада і огляди дарем.

Dr. L. ZINS
110 E. 16th ST., NEW YORK,
межи 4th Ave. і Irvington Place.
Спеціяліст від 25 літ.
Години: рано 9 рано до 8 вечер; в неділю від 9 рано до 4 пополудни.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Подаєсь до відома членам Тов. над Збруча, від. 280, що мітинґ відбудесь дня 13. вересня, о годині 2-ій попол., в гали Укр. Гор. Клюбу, 193 S. Main Ave. Проситься членів прибути точно на означений час. Звертаєсь увагу довжникам, щоби вирівнали свої довги до 20. с. м., як ні, то будут ьсуспендовані. — В. Захарчук, секр.

СТЕЙПЛЕТОН, Н. Й. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що річний мітинґ відбудеться в неділю, дня 13. вересня с. р., в гали під ч. 177 Томкінс Стр., точно о годині 2-ій пополудни. Проситься всіх членів явитися на мітинґ і вислухати справозданя уряду і контрольної комісії. Буде вибір нового уряду на рік 1926. Також будесь вписувати в члени старших і дітий до від. 211. Харов Гната проситься зголотись по грамоту і платничу книжочку, заплативши довг до відділу, в секретаря. Неявившийся член на мітингу підлягає карі 50 ц.; урядник 1.00. — В. Карпів, предс.; Д. Фостик, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. М. Січинського, від. 16, повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудеся в 12. годині в полудне в неділю, дня 13-го вересня в гали Укр. Хати, 2240 Greyling St. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Проситься всіх членів прибути. Комітет від пікніку, котрий відбувся 6. вересня, має здати справозданє. Не явившийся член заплатить кару, яка буде ухвалена. — П. Андрущків, секр.

ОРМРОД, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 124, повідомляє, що річний мітинґ відбудесь о 7-ій годині вечер, в суботу, 12-го вересня, в гали парохіяльній. На порядку нарад справозданнє касове, вибір уряду і инше. Не явившийся член заплатить кари 1.00, а урядник 1.50. — Гринько Патрайко, предс.; Дм. Бала, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Зап. Січ, від. 75, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. вересня в гали при Cicotte Ave., ч. 3464, точно о першій год. пополудни. Проситься точнійше приходити на збори як до сего часу бувало. — Ст. Дідула, секр.

ГУДСОН, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 273, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що триквартальний мітинґ відбудеться в неділю, дня 13. вересня о 2-ій годині попол., на Ґрін порті під ч. 8. В. в Михайла Маряка. Проситься всіх членів явитися на той мітинґ, бо маємо дуже важну справу до полагодження, а то справа похорону, котрий відбувся дня 3. вересня. Проситься членів вирівнати свою належитість бо щоб потому не нарікали на відділ. Неявившийся член заплатить кари 1.00, а урядник 2.00. — Павло Драбик, предс.; Павло Маряк, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Запорожська Січ, від. 251, повідомляє, що місячний мітинґ відбудесь о 1-ій годині попол, в неділю, дня 13-го вересня в гали церковній при Вест 7-ма ул. а Калич. Будуть важні справи до полагодження, тож присутність всіх членів є конечна. — Юрій Бліщ, предс.; Николай Страп, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що мітинґ відбудеться 13-го вересня 1925, о год. 2.30 пополудни, в Укр. Хаті, під ч. 2240 Ґрейлінґ ул. Обовязком кождого члена бути на означений час бо будуть важні справи до полагодження і також проситься привести нових, котрі еще не належать до Тов. і до У. Н. Союза. — А. Патра, предс.; Іван Курчак, секр. рек.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Т-во Укр. Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, що звичайний мітинґ відбудеся в суботу, 12. с. м. точно о год. 7-мий вечер, в гали церковній під ч. 34 Біч ул. Кождий член має бути присутний, бо є важні справи до полагодження, а то справа пікніку, котрий відбудеся 13. вересня, в неділю. Кождий член, що стоїть на „сик бенеїт", має свій обовяфзок сповнити після ухвали з минувшого мітинґу. Як будете всі як один триматися ухвал, то місцева каса буде зростати і будете тоді зватись Січовиками. Щоб не бракнуло ні одного члена на сім мітинґу о годині 7-ій вечер. Приймаємо здорових кандидатів як до У. Н. Союза так і до Т-ва після статута. Мих. Галькевич, писар фін.

ФУЛТОН, Н. Й. Отсим повідомляєсь членів Тов. Зап. Січ, від. 263, що слідуючі місячні збори відбудуться точно о год. 2-ій попол., дня 13. вересня в тій же самій гали. Проситься всіх членів бути точно на час, бо о 3-ій год. будуть збори У. Н. Д., в тійже самій гали. — М. Бунда, предс.; М. Лобур, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж. Тов. Зап. Січ, від. 234, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що місячний мітинґ відбудеться в пятницю, 11-го вересня, точно о год. 7.30 вечером, в гали Лютвина, при 69 So. Park Street. Кождий член знаючи обовязок організації, повинен явитись на сей мітинґ точно в приписаний час. Також обовязком кождого члена організувати нових членів до Тов. і У. Н. Союза. Неявившийся член буде суджений Товариством. — Ст. Федірко, предс.; Ілько Черчіл, кас.; Ник. Ільків, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. Богд. Хмельницького, від. 248, повідомляє своїх членів, що звичайний мітинґ відбудеся дня 13. вересня о 12.30 в полудне, в гали парохіяльній. Проситься всіх членів прийти на мітинґ, а довгуючих проситься вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — П. Казюта, предс.; М. Пик, кас.; І. Іванішів, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що мітинґ відбудеться в неділю, дня 13-го вересня с. р. о годині 3-ій пополудни, в домі, ч. 708 Mc Ilvaine St. Кождий член обовязаний прибути на означений час і вирівнати свої залеглости. Союзовці, котрі незаплатили минулого місяця своїх вкладок і не прийдуть заплатити в сім місяці, будуть суспендовані. Суть важні справи до полагодження, тож проситься кождого члена прийти на сей мітинґ. Будесь приймати нових членів до Тов. і У. Н. Союза. — Іван Чорнй, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється всіх членів Тов. Мир, від. 324, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 12. вересня с. р. в Укр. Громаді, 2309 Феймонт евню, точно о год. 6-ій вечером. Присутність кождого члена конечна. — Д. Ключівський, секр.

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. Отсим повідомляється всіх членів і симпатиків, що місячні адміністраційні збори Т-ва Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, дня 13-го вересня с. р., точно о год. 1-ій пополудни, в сали Укр. Клюбу, 347 Н. Френклін вул. На порядку дня є важні справи до полагодження. Обовязком є, щоб всі явились на збори. — Й. Федюк, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Отсе пригадка для членів Т-ва ім. Михайла Грушівського, від. 219, щоб явилися в комплеті на звичайнім місячнім мітинґу за вересень, що мати-ме місце в суботу, дня 12. вересня, о год. 8-ій вечером в галі укр. прав. церкви при 35 Мортон ул. — Гр. Дорощенко, голова; свящ. др. Мик. Копачук, писар.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє, що місячний мітинґ відбудесь о год. 7.30 вечером в суботу, дня 12. вересня 1925, в гали церковній на Grand St., Ровей. Проситься членів прийти на сей мітинґ, бо суть важні справи до полагодження. Довгуючі мусять вирівнати свої залеглости, бо будуть суспендовані, а ті, що є суспендовані будуть виключені. — Н. Моссора, предс.; Я. Макович, кас.; Я. Салій, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 13. вересня, о 1-шій год. пополудни в У. Н. Домі. Проситься всіх членів явитись на зборах бо маєся вибрати комітет до балю. — Гр. Кисіль, голова; Григорій Степанек, секр. рек.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Отцим повідомляється членів і членкинь Тов. Українська Січ, від. 170, що місячні збори відбудуться в пятницю 11-го вересня, під ч. 72 Worris St., J. C. в гали Народного Дому (на долині міста). Початок о год. 7.30 вечером. Проситься усіх членів і членкинь прибути на означений час. — Й. Вацлавський, ф. секр.

ЩАСТЯ І ЗДОРОВЛЯ.

Се дві нерозлучні річи, а добре здоровля можливе лишень маючи здоровий нервовий систем.

Тисячі людий хорують на нервовість тому, що їх нерви слабі і розстроїлись. Нервовий чоловік скоро нетерпеливиться і кожда дурничка його дражнить. Йому всьо гей неподобається і здаєсь йому, що все окруження гейби змовилося проти него і робить йому шкоду.

Нервовий чоловік сам терпить і спричинює терпіння для всіх близьких него.

Для успокоєння нервів і привернення їх до нормального стану уживайте знаного покріпителя нервів Еліксір Партоґльори.

Більша бутелька коштує лишень 1 доляра. Замовлення присилайте до:

APTEKA PARTOSA,
321 — 6th Ave., cor. 20th St., Dep. 60, New York, N. Y.

ЧИ ЗНАЄТЕ?

ЩО наше бюро полагоджує усі справи нотаріяльні, як контракти, повновласти та проче?

ЩО наше бюро пересилає гроші до всіх частий світа, почтою і телеграфічно, і виплачує гроші в краю Вашій родині американськими долярами?

ЩО посередничимо при купнах домів, льотів, фарм та прочих реальностий як в Америці так і в старім краю?

КОЛИ НЕ ЗНАЄТЕ,
то вмісто поручати свої справи чужинцям, перш усього зверніться до свого загально звісного Бюра під адресою:

FOREIGN INFORMATION BUREAU,
86 East 4th Street, New York City

НЕДОБРИЙ ВІДДИХ.

Ріжні недомагання жолудка можуть спричинити немилий віддих, цю відражаючу недуґу, від котрої другі так уникають. Це може бути незамітне забурення жолудка, котре спричинює неприємний віддих, але в многих случаях це можна прост приписати присутности грізного потвора, солітера, котрий безпощадно пожерає дороге життя свого господаря. Тисячі мущин, женщин і дітий терплячих лічиться безуспішно на ріжні другі хороби, коли їх дійсний клопіт є цей потвір солітер. Певними познаками цего є відходячі части того паразита. Другі симптоми є брак апетиту з виїмковим лакімством, обложений язик, заґа, болі в крижах, членах і в ногах, заворот голови, біль голови, млости як порожний жолудок, нидіння, підкови попід очи. Жолудок отяжілий, надутий, часами дається відчувати дивне буркотіння від жолудка до внутреностий. Знова чуєтся якби щось підсувалося назад до горла. Пацієнт має жовту шкіру, тратить на вазі, має немилий віддих, сплювує що хвилини, попадає в апатію, знеохота до праці, завсігди лінивий. Є відомо, що епілептичні напади спричиняє цей потвір, котрий часто доростає понад 50 стіп. Коли досягне до гортанки може удусити свою жертву. Позбудьтеся цего потвора сейчас, заки підкопає ваше здоровля безповоротно. Вишліть $10.48 за дозу Laxtan, коли хочете позбутися цего страшного паразита. Laxtan є нешкідливий навіть коли у вас нема хробака. Продається лише у Laxal Co., 148 Laxal Bldg., Box 963, Pittsburgh, Pa. На забезпечення посилки додайте 25 центів окремо. За після-платою не висилаємо. (Copy 7)

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЯ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

РОДИМЦІ!

Завдяки своїм совістним заходам для орґанізовання Русинів-Українців в околици Ню Йорку о. Д. Микитяк придбав чотири лоти під будову церкви і школи від компанії BEN SMITH REALTY CORPORATION на NEW MARKET TERRACE, NEW MARKET, N. J., в PLAINFIELD, N. J. в новій кольонії, де богато наших людий закупило лоти під свої домівства.

Бажанням многих наших поселенців по великих містах є мати свою власну хату а ще в чистім і здоровім місци. Тут саме лучається догідна нагода не тільки за готівку або й легкі сплати купити лоти, але й набути дім, котрий побудує компанія для тих, котрі не всилі згори заплатити.

Богато наших родин пропадає серед чужого великоміського життя. Національно малосвідомі і занедбані вони легко підлягають чужим впливам і переходять до чужих народів. Ще гірше діється з їх дітьми, котрі без відповідної опіки підупадають морально і національно для нас страчені. Лише в тісній стичности і пожиттю зі своїми земляками по меньших місцях, а таксамо через церковну і народну орґанізацію можуть наші люди бути уратовані для самих себе і для свого народа.

Під зглядом шкільного виховання се місто не стоїть гірше від инших, бо має низші і висші школи, так, що для дітий і взагалі молодіжи небулоб ніякої ані шкоди, ані перерви в науці.

В ДОКАЗ УСПІШНИХ ЗАХОДІВ І ЩИРИХ НАМІРІВ

— відбудеться —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 13-ГО ВЕРЕСНЯ 1925 РОКУ

БОГОСЛУЖЕННЄ
НА НАБУТИХ ЛОТАХ

(означених хрестом і написом)

ПРИ СПІВУЧАСТИ КІЛЬКОХ СВЯЩЕНИКІВ.

Служба Божа начнеться по 11.45 годині перед полуднем. Інтересанти можуть брати Central R. R. of New Jersey, на Liberty St., N. Y. Означене число тренів: **8 A. M. 9.00 A. M. 10 A. M.** Expr. 11.00 A. M. 11.50 A. M. 12.50 A. M. 2 P. M. 3.00 P. M. Всі трени рахується на Standard time. Хто бажає би бути на Сл. Божій, нехай поспішить на 11. годину.

Тікети треба брати до Dunellen, N. J. Там в Dunellen буде ждати buss, котрий забере гостий і привезе на призначене місце. Околиця гарна і ніхто не пожалує того, що приїхав бодай наочно переконатися про те, що тут написане.

Всякі інформації подає в імени нової громади о. Д. Микитяк.

Замітка: З причини перешкоди дощу мин. понеділка, т. є. 7. вересня, не відбулося Богослуження на лотах. набутих від Ben Smith Corp. на New Market Terrace, N. J., коло Plainfield, N. J.

УВАГА: Коло „Ferry Central R. R. of N. J." Liberty St. downtown, буде двох людий, котрі покажуть і дадуть всякі можливі пояснення. Взяти 2nd Ave. Elevated до South Ferry, пересісти на 6th Ave. й їхати до Cortland Station, а з West Side взяти 6th Ave. Elevated або 7th Ave. Subway до Cortland Station, а тут вже буде видно New Jersey Ferry's Station.

В New Jersey на згаданій стації також двох людий подавати-ме вказівки.

В Dunellen, N. J. на стації будуть ожидати також двох людий і buss, котрий буде перевозити на означене місце. Всі ті 6 людий будуть відзначені українськими відзнаками, синьо-жовтими.

На випадок дощу Богослуження відбудеться в неділю, дня 20. вересня 1925.

ВИ НЕ МОЖЕТЕ ПОМИЛИТИСЯ.

Коли вложите Ваші гроші до Liberty State Bank and Trust Company.

Вложені у нас гроші суть цілком безпечні і принесуть Вам процент.

Наш Trust Department може в потребі заступити Вам опікуна чи адміністратора.

Посилаємо гроші до всіх частей світа і виплачуємо долярами в ріжних краях, а виплати робимо в найкоротшім часі.

Продаємо корабельні карти на всі лінії.

Виготовляємо ріжного рода контракти і повновласти.

Голосіться до нас особисто або писменно а ручимо Вам, що будете вдоволені.

LIBERTY STATE BANK and TRUST COMPANY
23 North Main Street, Wilkes Barre, Pa.

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ І УРЯДНИКИ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ!

ВАМ ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧИ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБІЙТИСЬ.

Коли Ваше Братство чи Товариство потребує народного або американського прапора, церковних хоругов, лент, відзнак, шапок або инших річий, то зверніться до нас з замовленнем.

МИ Є САМІ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А МАТЕРІЯЛ ЛІПШИЙ І В ДЕШЕВШИЙ ЦІНІ ЯК ДЕ ІНДЕ.

ST. NICHOLAS GR. CATH. SOCIETY PASSAIC N. J.

ЦІНИ НАШИХ ПРАПОРІВ:

Американський прапор:

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$2.50	$4.00	$5.00	$7.00

Український прапор з гербом на обі сторони:

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$3.25	$6.00	$7.00	$10.00

Кожде Товариство чи Братство потребує все до публичних виступів, як паради, пікніки і проґульки, виступити з своїми прапорами, відзнаками і лентами в шапках.—Просимо щиро всіх Українців удаватись до нас з повним довірєм, бо ми ручимо за тревалість і красу замовлених у нас річий. Ми уділимо Вам всяких інформацій і вишлемо Вам сейчас наш каталог з взірцями і подамо Вам докладну ціну. Не відкладайте але пишіть на адресу:

EAGLE REGALIA COMPANY
115 Nassau St., New York, N. Y.

АСТМА

Найострійші атаки астми і астмичних обявів фебри можна на певно спинити протягом десять секунд до трех мінут зажитем АСТМАДОРУ Дра Р. ШИФМАНА, котрий ділає впрост на центр хороби і дає безпроволочну пільгу і пацієнт може солодко заснути в ліжку, наколи інакше не був в силі заснути хиба на кріслі. Пришліть нам своє імя і адресу, на почтовій картці по безплатну пробу. Спробуйте сего лікарства і переконайте ся о тім що пишемо без жадного кошту. АСТМАДОР продасть ся по всіх друґсторах і аптеках. Присилайте свій адрес по безплатну пробу до:

R. SCHIFFMANN CO., 1734 N. Main Street, LOS ANGELES, CAL.

ВИКАЗ ПЕРШИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ ДО „МУЗЕЮ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ" ДО 1. СЕРПНЯ 1925.

Український Університет у Празі — архів, зібраний при бібліотеці Музею, разом номерів 2341. Центральний Союз Українського Студентства (Цесус) — загальний архів, разом номерів 3510. Студія Пластичного Мистецтва в Празі — рисунки і фотоґрафії, разом номерів 23. Представництво З. У. Н. Р. в Празі — матеріяли політичні і архивні, разом номерів 427. Українське Історично-Фільольоґічне Товариство в Празі — літературно-наукові матеріяли, разом номерів 17. Товариство „Український Академічний Хор" в Празі — матеріяли артистичні разом номерів 49. Союз Журналістів і Письменників — фотоґрафії, дипльоматичні і літературні матеріяли, разом номерів 45. Допомоговий Комітет Українським Культурним Силам за кордоном — фотоґрафії, звіти і документи, разом номерів 30.

Панове: Д. Олександрович— матеріяли з Української Самопомочи в Празі, номерів 4. П. Андрієвський — старі скрипти і переписка з Болгарії і Польщі, номерів 19. Д. Антонович— матеріяли дипльоматичні, науково-літературні і переписка, номерів 342. К. Антонович — листи з України, номерів 24. В. Біднов — матеріяли з фронту і з еміґрації в Польщі, номерів 252. Е. Вировий — матеріяли видавництва Молоді і инші, номерів 49, М. Вікул — документи культурно-освітньої діяльности на еміґрації, номерів 35. Ю. Вовк — рисунки і переписка, номерів 64. І. Горбачевський — документи дипльоматичні і видання політичні, номерів 70. Н. Ґеркен — рисунки і переписка з чужинцями, номерів 679. Д. Дорошенко — документи військової місії у Римі і инші, номерів 98. М. Коновалець — фотоґрафії, фронтові видання і документи, номерів 443. І. Кутинський — шухляда для фотоґрафій і плакати, номерів 4. В. Липинський— видання і документи укр. хліборобів, номерів 7. М. Мухін— політичні документи, номерів 2. О. Лотоцький — фотоґрафії, рукописи і політичні видання, номерів 147. Т. Олексюк — матеріяли із приватного архиву номерів 141. Г. Омельченко — фотоґрафії і матеріяли Т-ва Кобзар і Громади Українців з Кубані, номерів 10. М. Омельченко — фотоґрафії і матеріяли Жіночого Союзу, ном. 13. М. Омелянович - Павленко — український „Залізний хрест" 1. С. Пащенко— матеріяли бібліоґрафічного видання „Книга", номерів 31. В. Сімович — із реліквій таборових з часів війни, номерів 257. Д. Сімович — документи і листи, номерів 12. В. Січинський — плакати, номерів 2. Ю. Сірий — із документів видавництва Дзвін, номерів 4. Ф. Слюсаренко — особисті документи, номерів 2. Л. Шрамченко — фотоґрафія ґрупи соц.-револ. і радик. з Селоспілки, номер 1. А. Яковлів— фотоґрафії, дипльоматичні і инші документи, листи і політичні видання, номерів 77.

ШКОЛА АКУШЕРІІ

Учіться АКУШЕРІЇ в нашій школі або в своїй хаті під нашою дирекцією; старанна, цілковита і скора наука; приймаєсь кождого часу. По укінченю видаємо ДИПЛЬОМ. Адресувати: International School of Midwifery, Inc., Dr. S. Deutsch, Pres., 229 E. 14th St., New York City. Тел. Lexington 4219.

ЮЛІЯ ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ВИНАЙМАЄ КАРИ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.
129 E. 7th ST., NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ЦЕНТРАЛІЯ, ПА.

Українська Гр. Кат. Парохія пошукує **дякоучителя**; посада сейчас до обняття. Аплікант мусить бути щирий Українець, тверезий. Вимоги слідуючі: Провадити школу вечірну, хор, давати представлення, концерти і так само заниматися чищенням в церкві, галі і форнесом. Платня після умови. Голоситись: 209-10

JOHN CHEPA,
P. O. Box 473, Centralia, Pa.

ДЯКО-УЧИТЕЛЬ

який знає добре учити і провадити хор, театральні представлення і школу, знайде добре заняття у одній з найбільших парохій у Америці. Рефлектуючі нехай пишуть на адресу: 210,24

SVOBODA, O. P.,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

УЧИТЕЛЬ-ДІРІҐЕНТ музичної банди і хору глядає заняття. В потребі вповні заступить дяківку і провадження парафіяльної школи. Адреса: 210
c/o S. KOLAK,
1009 N. Main Ave., Scranton, Pa.

УКРАЇНСЬКА СТЕНОҐРАФІЯ.

Вже вийшов з друку учебник першого українського скорописа системи Човгана, який є одним з найлекших до науки зі всіх стеноґрафій в світі як для доросших так і для шкільних дітий. Азбуку скорописа можна навчитися від 5-ох до 24-ох годин всякому, хто може читати. Ціна одного доляра з пересилкою. Пишіть: 209-10
JOHN TSCHOWHAN,
418 East 9th St., New York, N. Y.

ПОТРЕБА молодої дівчини до піклування 3-літної дитини. Добра платня для відповідної особи. Прошу голоситись як найскорше до: **JOHN TYCHYNSKIY (Restaurant), 67 W. 8th Street (near 6th Avenue), New York, N. Y.** 210-11

ПОШУКУЮ самотної господині до заряду мого дому. Може бути дівчина або вдова але без дітий, від літ 35 до 40. Ласкаві зголошення прошу слати на адресу: **MIKE YURCHYSHYN, c/o S. B., 34 East 7th Street, New York, N. Y.** 210-13

ХТО ще не має нового Українсько-Англійського Словарця, де міститься 6000 слів, і Як стати горожанином та 300 місць де дістати роботу в Америці, той хай зараз пише. Ціна лиш 1 долар. Як будете невдоволені вернемо гроші. Пишіть: **SICHOWY BAZAR, 34 E. 7th St., New York, N. Y.** 210-13

ПОТРЕБА старшої женщини до доглядання 4-літної дитини бо родичі ідуть до праці. Вечері вільні. Платня після умови, зголошення проситься слати на таку одресу: **W. C. c/o SICHOWY BAZAR, 34 East 7th Street, New York, N. Y.** 210-12

ПОШУКУЮ за сестрою Бася Вех зі села Станкова п. Ліско. Хто знав би що про ню, або вона сама, зволить ласкаво зголоситись на адресу: **КАТЕРИНА ДАЧКО, Dolna ul. c. 72, Mychalowce, Cecho-Slovakia, Europe.** 10-12

НА ПРОДАЖ бучерня і ґросерня з причини лихого здоровля мушу її спродати. Бизнес вироблений, між Українцями і Поляками. По близші інформації прошу голоситись листовно або особисто до **UKRAINIAN STORE, 309 Milgate St., Utica, N. Y.** 10-12

НА ПРОДАЖ 63 акрів фарма, добрі будинки, худоба, знаряди, став з рибою і бизнес з дровами, недалеко міст і фабрик. Ціна $3500, готівкою $1500. **FARMER, P. O. Box 56, Staffordville, Conn.** 210-11

НА ПРОДАЖ делікатесен і лонч рум, або прийму спільника, інтерес в добрій околиці, коло парку і субвею. Голоситися під ч. **5977 BROADWAY, коло 242 St., NEW YORK, N. Y.** 210-12

БУЧЕРНЯ І ҐРОСЕРНЯ на продаж, бизнес вироблений помежи Українцями, Поляками і Литовцями. Ціна приступна. По близші інформації прошу голоситись до **A. STARON, 128 Chapel St., Newark, N. J.** 208-10

РІДКИЙ СЛУЧАЙ купити добре вироблений бизнес, ресторант, продається з причини непорозуміння спільників. З невеликим капіталом $2600. Річний дохід $15,000. Бизнес на головній улиці в Атлентик Сити, близько Пенсильванійської стації. Голоситись: **Sem. Kerechuk, 1219 Atlantic Avenue, Atlantic City, N. J.** 207-12

НА ПРОДАЖ БУЧЕРНЯ І ҐРОСЕРНЯ межи Українцями. Продається по причині відізду до другого міста. Голоситись до: 207-10
P. NAKONECHNY,
59 Beacon Street, Newark, N. J.

ГОТЕЛЬ НА ПРОДАЖ,

близько Алентавн, на головній цементовій дорозі між Алентавн і Скрентон; готель цеглений, має 12 кімнат і галю на танці, рівнож 2 доми деревляних і инші будинки, 13 акрів землі. Ціна з бизнесом $14,500.

ФАРМА 105 акрів, близько Алентавн, камінний дім і велика стодола, гарадж на 2 машині, курник, великий будинок на машини, 10 коров, 3 коні, 4 безроги, 250 курий і всі потрібні машини. Ціна $8,500. 207-11

D. KARPOWICH,
Real State & Notary Public
406 Ridge Ave., Allentown, Pa.

ЛИШЕ ДО КІНЦЯ РОКУ даємо на виплат кождому правдиві ЛІ-ТАМКА перли, гарантовані золоті годинники, перстені, бранзолетки. На спис і услови долучити кілька марок. **S. UNIVERSAL SUPPLY HOUSE, 363 Westfield Ave., Rahway, N. J.**